

IN MEMORIAM

ANTE FIAMENGO

Duga i teška bolest i nemilosrdna smrt, otrgla je iz naše sredine dragog nam kolegu Antu Fiamenga. Životni put intelektualca — revolucionara, započeo je u oštrim klasnim borbama kao siromašni student u Beogradu. To ga je dovelo u logore iz kojih se uspješno izvukao i priključio NOB. Nakon rata posvećuje se odgoju i obrazovanju mladog naraštaja i radi u mnogim visokoškolskim ustanovama. Njegovo duhovno stvaralaštvo uspješna je sinteza tekovina marksizma, revolucionarne prakse i humanističkih orijentacija socijalističkog samoupravljanja.

U svojim prvim znanstvenim radovima zaokupljen je problemima religije i nacije. Tako u svom prvom radu »Porijeklo i društvena uloga religije« (1951) nastoji unijeti više svjetla u bit religije. Tom problemu kasnije posvećuje i niz radova (»Problemi sociologije religije i statistika« (1957), »Faktori koji podržavaju religioznu svijest« (1958), »Idejni problemi u oblasti religije« (1962), »Depolitizacija crkve i privatizacija religije« (1967). Svoju disertaciju posvećuje pitanju nacije (»Kozmopolitizam i proleterski internacionalizam« /1959/). Nacija je povijesna epizoda građanskog društva, a proleterijat svoju društvenost gradi u obliku internacionalizma.

Sociologija je za Fiamenga znanstveno-praktična djelatnost kojoj su prethodno zadate teorijske i metodološke pretpostavke u filozofiji, u prvom redu marksizmu odnosno historijskom materijalizmu. Svoje principe sociologije Fiamengo je sistematizirao u svom udžbeniku sociologije »Osnovi opće sociologije« (1960).

Sociologija, kao znanstvena praksa društva, suočena je s oštrim kontroverzama između teorije i empirije. Tom temeljnom pitanju posvećuje Fiamengo niz radova, bilo da istražuje razvoj sociološke misli, što je objavio u djelu »Saint-Simon i August Comte« (1960), ili u razradi metodoloških pitanja (»Metodologija u našim udžbenicima« /1961/, »Društveni značaj empirijskih istraživanja« /1965/ i provedbi empirijskih istraživanja (»Studenti Sarajevskog univerziteta« /1960/, »Lepenica« /1962/, i dr.).

Posebno nas je profesor Fiamengo zadužio svojim pionirskim radovima na izgradnji »sociologije samoupravljanja«. Velika je njegova zasluga na teorijskoj razradi samoupravljanja, teorije partije i izgradnje socijalizma. Restauracija kapitalizma, birokracija i etatizam stalne su prijetnje samoupravnom socijalizmu. Tim problemima je profesor Fiamengo posvetio sve snage svog naglo prekinutog života (»Sociologija društvenog i radničkog samoupravljanja« /1962/, »Samoupravljanje i socijalizam« /1965/, »Savez komunista, birokratizam i borba protiv birokratizma« /1965/, »Savez

komunista i proces transformacije etatističko-birokratskog u samoupravni socijalizam« /1967/).

Neizmjeran je doprinos Ante Fiamenga na području obrazovanja mladih, u radu društveno političkih organizacija i samoupravnih tijela, sociološkom društvu i unapređenju znanstvene zajednice sociologa te u međunarodnim sociološkim i znanstvenim kontaktima. Na svim tim poljima, s podjednakom snagom i entuzijazmom prihvaćao je najteže zadatke i uspješno ih rješavao. Usprkos zdravstvenim teškoćama, uvijek je ostao skroman i dobar drug, prijatelj i čovjek. Zato mu još jednom veliko: Hvala!